

FOCUS NR. 28

Demografische barometer 2018 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

JEAN-PIERRE HERMIA

Zoals elk jaar geeft de Demografische barometer een stand van zaken van de evolutie van de Brusselse bevolking. Welke demografische elementen bieden een verklaring voor de toename met 7 000 inwoners in 2017 in het Brussels Gewest? Welke rol vervullen, respectievelijk, het geboortecijfer, het sterftcijfer en de migraties, zowel de interne als de internationale? Deze Focus zoekt een antwoord op deze vragen. Bovendien analyseert de Focus het relatieve belang van mannen en vrouwen sinds het ontstaan van het Gewest, volgens de leeftijd, de wijk en de nationaliteit van de Brusselaars.

Inleiding

Op 1 januari 2018 telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) 1 198 726 inwoners. Nooit eerder was het Gewest zo dicht bevolkt. Voor het 22ste opeenvolgende jaar kende de bevolkingsgroei, die in 1996 is begonnen, ook in 2017 een vervolg.

Het eerste deel van deze Focus handelt over de evolutie van de bevolking tijdens het jaar 2017. De gegevens hebben betrekking op de loop van de bevolking (geboorten, sterfgevallen en migraties) die kenmerkend zijn voor het jaar 2017 en een verklaring bieden voor de evolutie van de Brusselse bevolking¹ tot op 1 januari 2018. Deel twee van de Focus is gewijd aan de structuur van de Brusselse bevolking volgens het geslacht. De statistieken in deze Focus zijn uitsluitend berekend op basis van de geanonimiseerde individuele demografische gegevens van Statistics Belgium (FOD Economie), die op hun beurt afkomstig zijn van het Rijksregister (FOD Binnenlandse Zaken).

Matige bevolkingstoename in 2017

In de loop van het jaar 2017 is het aantal inwoners in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gestegen met 7 122 (**1**), goed voor een relatieve groei met 0,6 %. De groei is vergelijkbaar met die in Vlaanderen (ook +0,6 %) en bedraagt tweemaal zoveel als die in Wallonië (+0,3 %). Hoewel de toename groter is dan in 2016, is ze kleiner in vergelijking met de toenames tijdens de voorgaande 10 jaar (**2**).

Zoals sinds een tiental jaar stelselmatig het geval is, valt deze jaarlijkse toename ook in 2017 te verklaren door een hoog natuurlijk saldo (+8 678) en een hoog internationaal migratiesaldo (+12 580) die het zeer negatieve interne migratiesaldo (-14 301) samen meer dan compenseren.

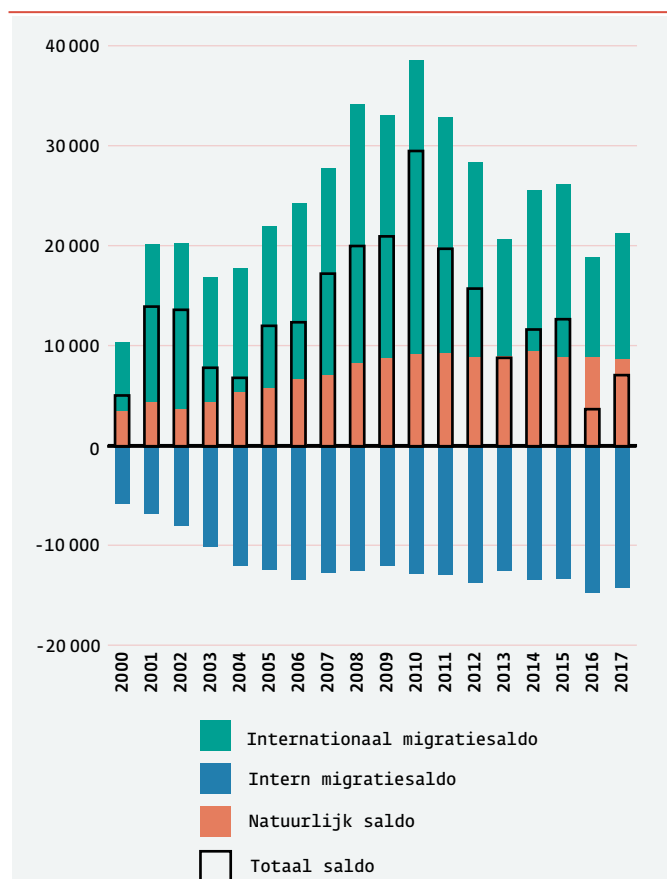
Op het niveau van de gemeenten is er in 2017 een toename van de bevolking in 15 van de 19 Brusselse gemeenten (**3**). De grootste stijgingen in relatieve cijfers worden geregistreerd te:

1 LOOP VAN DE BEVOLKING IN HET BHG (JAREN 2010 TOT 2017)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bevolking op 1 januari	1 089 538	1 119 088	1 138 854	1 154 635	1 163 486	1 175 173	1 187 890	1 191 604
Natuurlijk saldo	9 179	9 225	8 870	8 909	9 482	8 885	8 857	8 678
Geboorten	18 612	18 301	18 562	18 307	18 514	18 214	17 923	17 709
Sterfgevallen	9 433	9 076	9 692	9 398	9 032	9 329	9 066	9 031
Intern migratiesaldo	- 12 818	- 12 946	- 13 714	- 12 583	- 13 420	- 13 336	- 14 743	- 14 301
Interne immigraties	24 236	23 179	22 698	23 655	23 375	24 139	24 381	25 129
Interne emigraties	37 054	36 125	36 412	36 238	36 795	37 475	39 124	39 430
Internationaal migratiesaldo	29 406	23 615	19 498	11 975	16 106	17 309	9 917	12 580
Internationale immigraties	55 590	52 661	49 107	46 913	50 188	50 887	47 902	50 773
Inwijking	46 949	45 771	42 837	40 672	42 970	42 640	40 066	42 352
Heringeschreven na schrapping	3 795	4 367	4 304	4 323	5 424	5 852	5 501	6 219
Veranderd van register (binnen)	4 846	2 523	1 966	1 918	1 794	2 395	2 335	2 202
Internationale emigraties	26 184	29 046	29 609	34 938	34 082	33 578	37 985	38 193
Uitwijking	14 414	14 862	15 635	15 018	15 824	16 950	17 460	17 777
Schrappingen	11 723	13 874	13 543	19 632	17 951	16 413	20 397	20 234
Veranderd van register (buiten)	47	310	431	288	307	215	128	182
Statistische aanpassing	3 783	-128	1 127	550	- 481	- 141	- 317	165
Bevolking op 1 januari van het volgende jaar	1 119 088	1 138 854	1 154 635	1 163 486	1 175 173	1 187 890	1 191 604	1 198 726
Jaarlijkse aangroei	29 550	19 766	15 781	8 851	11 687	12 717	3 714	7 122

Bron: BISA & Statbel (RR)

2 COMPONENTEN VAN DE LOOP VAN DE BEVOLKING IN HET BHG (JAREN 2000 TOT EN MET 2017)

Bron: BISA & Statbel (RR)

- Sint-Lambrechts-Woluwe (+2,0 %), Evere (+1,8 %), Stad Brussel (+1,5 %), Oudergem (+1,3 %) en Ganshoren (+1,1 %). In tien andere gemeenten bedraagt de relatieve bevolkingstoename minder dan één procent.
- In vier gemeenten is er een afname van het aantal inwoners: Schaarbeek en Ukkel (<-0,1 %), Sint-Joosten-Node (-0,3 %) en vooral Sint-Gillis (-0,9 %).

Wat betreft de evolutie in absolute cijfers onderscheidt de Stad Brussel zich duidelijk van de andere gemeenten met een toename van meer dan 2 700 inwoners².

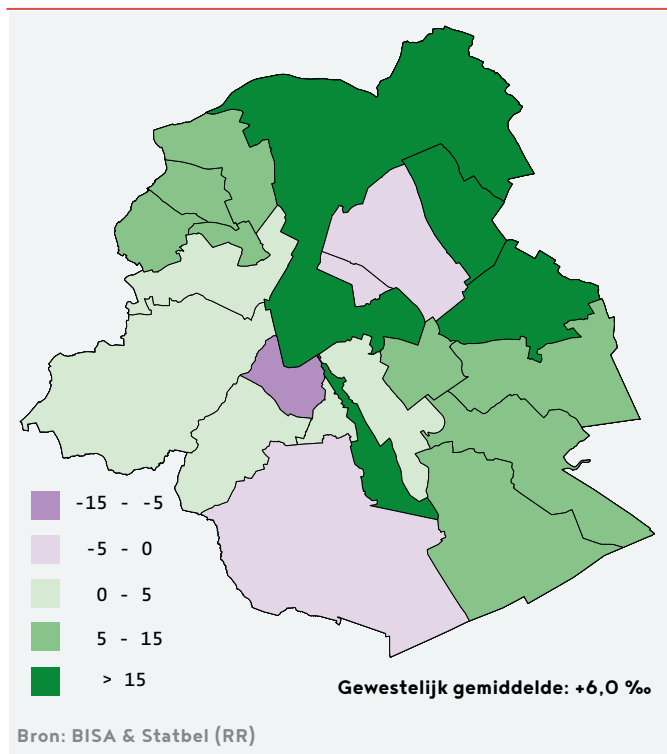
Een stabiel sterftecijfer en een licht dalend geboortecijfer

In 2017 werden er 17 709 geboorten geregistreerd in het Brussels gewest. Hoewel dit cijfer globaal gezien stabiel blijft sinds het begin van het huidige decennium (2010), daalt het voor het derde opeenvolgende jaar (1). Het bruto geboortecijfer (14,8 ‰) (→Glossarium) vertoont een lichte daling in 2017. Deze indicator daalt sinds 2010, de laatste jaren als gevolg van een bevolkingstoename en een lichte daling van het aantal geboorten. Het aantal geboorten blijft echter een stuk hoger dan voor heel België (10,5 ‰). Dit hoge geboortecijfer valt te verklaren door een jonge leeftjdsstructuur en meer bepaald door een hoger aandeel vrouwen met een leeftijd waarop de vruchtbaarheid het grootst is.

In 2017 zijn 9 031 Brusselaars overleden. Dit cijfer is stabiel in vergelijking met 2016 (1). Daar er een toename is van de bevolking, daalt het bruto sterftecijfer, met 7,5 ‰ (→Glossarium). Het cijfer is lager dan voor het hele land (9,6 ‰). Dit lage sterftecijfer valt eveneens te verklaren door de jongere

leeftijdsstructuur van het Gewest. Daar het aandeel oudere personen, dat vanaf het begin van de jaren 2000 nog hoog was, is gedaald, is ook het aandeel van de bevolking dat het grootste risico loopt om te overlijden kleiner geworden.

3 RELATIEVE EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING IN 2017 PER GEMEENTE (‰)

In tegenstelling tot het bruto sterftcijfer is de levensverwachting bij de geboorte (→ Glossarium) een indicator die minder rechtstreeks is verbonden met de leeftijdsstructuur van de bevolking. In 2017 is die levensverwachting in het Gewest stabiel (-0,03 jaar in vergelijking met 2016) en bedraagt ze 81,17 jaar. Brusselse kinderen die in 2017 worden geboren, zouden zo goed als even lang kunnen leven als kinderen die in 2016 zijn geboren. In 2017 ligt de levensverwachting bij de geboorte in het BHG zeer dicht in de buurt van die voor heel België (81,36 jaar). Tot

slot blijft de levensverwachting hoger voor vrouwen (83,61 jaar) dan voor mannen (78,46 jaar).

Het verschil tussen het aantal geboorten en overlijdens, i.e. het natuurlijk saldo, bedraagt +8 678 eenheden in 2017, wat iets lager is in vergelijking met 2016. Er worden dus nog steeds heel wat meer Brusselaars geboren dan er overlijden. Dit natuurlijk saldo is stabiel sinds 2008 (2) en blijft een positieve en belangrijke rol spelen in de evolutie van de Brusselse bevolking.

Op gemeentelijk niveau is het natuurlijk saldo positief in elk van de 19 Brusselse gemeenten (4). Het is bijzonder hoog, ten opzichte van de gemeentelijke bevolking in Schaarbeek, Sint-Jans-Molenbeek en Koekelberg, waar het telkens meer bedraagt dan 10 ‰. In deze gemeenten zijn het beperkte aandeel ouderen en het grote aandeel jongvolwassenen (20-35 jaar) bevorderlijk voor een hoog natuurlijk saldo.

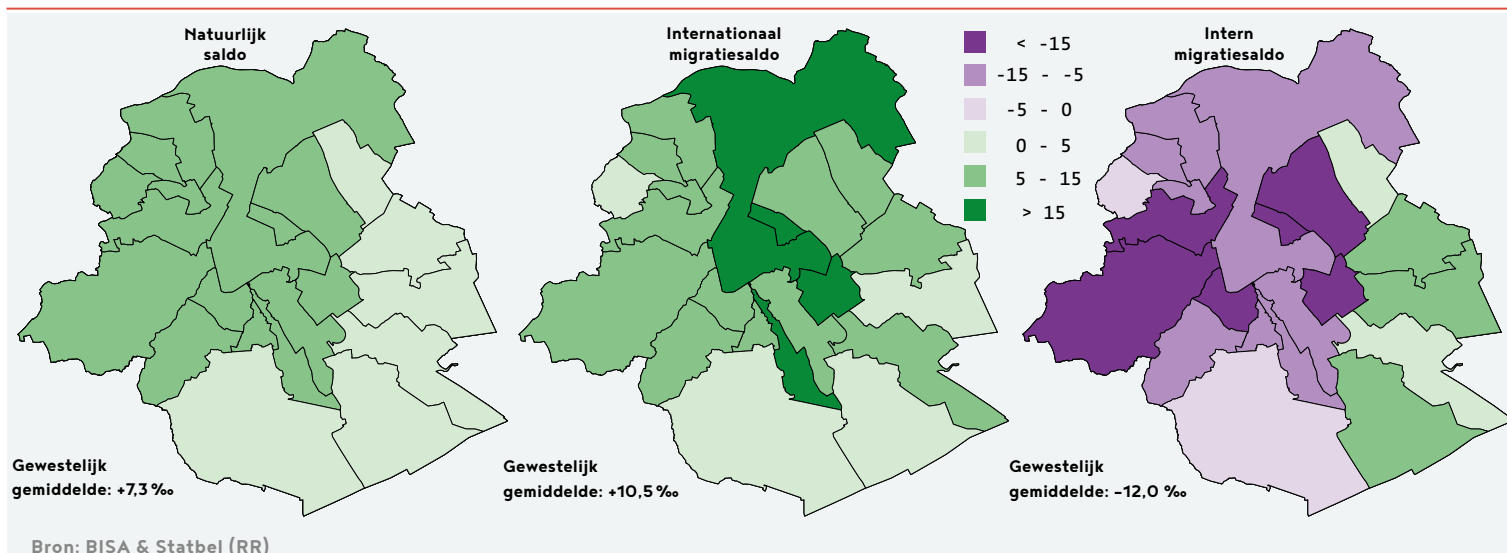
Elk van de 19 gemeenten krijgt er inwoners bij ten opzichte van het buitenland...

In 2017 registreerde het Gewest 50 773 internationale immigraties en 38 193 internationale emigraties (1), respectievelijk uit en naar een ander land dan België. Het verschil tussen beide levert een internationaal migratiesaldo op van +12 580 eenheden, een stijging met 2 600 eenheden in vergelijking met vorig jaar³. Verschillende elementen bieden een verklaring voor deze toename:

- Het aantal immigraties⁴ in de strikte betekenis stijgt opnieuw, na een afname in 2016;
- Het aantal schrappingen (→ Glossarium) en het aantal emigraties⁵ in de strikte betekenis blijven stabiel in vergelijking met 2016. Het aantal schrappingen (20 000) blijft bijzonder hoog en is hoger dan het aantal emigraties in de strikte betekenis.
- Daar de emigratie stabiel blijft en de immigratie toeneemt, stijgt het internationaal migratiesaldo.

Op het niveau van de gemeenten (5) is het internationaal migratiesaldo in 2017 positief in elk van de 19 gemeenten. Dit betekent dat het aantal personen dat uit het buitenland komt en

4 5 6 RELATIEVE SALDI IN 2017 PER GEMEENTE (‰)

in een van de Brusselse gemeenten gaat wonen groter is dan het aantal personen dat diezelfde gemeenten heeft verlaten om in het buitenland te gaan wonen. Het saldo is hoog (meer dan 15 per duizend inwoners) in de gemeenten Etterbeek, Stad Brussel en vooral in Sint-Joost-ten-Node (+27,0 per duizend inwoners). Omgekeerd zijn de residentiële gemeente in het zuidoosten (van Ukkel tot Woluwe) en het noordwesten (van Sint-Agatha-Berchem tot Jette) minder aantrekkelijk wanneer het aankomt op internationale migratie, zoals blijkt uit de minder hoge relatieve saldi.

...maar slechts vijf gemeenten krijgen er inwoners bij ten opzichte van de rest van het land

In 2017 zijn 25 129 personen in een van de gemeenten in het Gewest komen wonen; ze zijn afkomstig uit de rest van België⁶. Anderzijds hebben 39 430 personen een gemeente in het Gewest verlaten om elders in het land te gaan wonen. Het verschil tussen beide cijfers vormt het intern migratiesaldo. Het bedraagt -14 301 eenheden. Sinds 2005 vertoont deze indicator de neiging steeds negatiever te worden (2). In het BHG vertegenwoordigt deze indicator het negatieve element in de loop van de bevolking.

Tijdens de afgelopen tien jaar heeft het aantal interne migraties tussen elke Brusselse gemeente en de 588 andere gemeenten in het land de neiging te stijgen. Dit is in het bijzonder het geval in 2017. Onder deze migraties zijn er steeds meer personen die het Gewest verlaten dan dat er mensen zijn die zich in het Gewest komen vestigen. Daardoor vertoont het intern migratiesaldo een dalende tendens.

Op gemeentelijk niveau is het intern migratiesaldo in 2017 slechts in 5 gemeenten in het oosten van de tweede kroon positief (6). De gemeenten Oudergem, Evere, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Pieters-Woluwe en vooral Sint-Lambrechts-Woluwe (+7,0 per duizend inwoners) krijgen er inwoners bij ten opzichte van de rest van België. Anderzijds verliezen de 14 andere Brusselse gemeenten, met een negatief intern migratiesaldo, inwoners tegenover de rest van het land. Dit is vooral het geval voor de gemeenten Sint-Jans-Molenbeek,

Schaarbeek, Sint-Gillis en Sint-Joost-ten-Node, waar het saldo het negatiefst is (-38,7 per duizend inwoners).

Onder de Brusselaars zijn de vrouwen in de meerderheid

In de statistieken die Statbel leverde en die afkomstig zijn van het Rijksregister wordt er wat betreft het geslacht, op 1 januari 2018, een onderscheid gemaakt tussen "mannen" en "vrouwen". Om binnen een bevolking het relatieve belang van het aantal mannen ten opzichte van het aantal vrouwen te meten, gebruikt men traditioneel de geslachtsverhouding (→ Kader 1). Deze indicator vat in een enkele waarde de geslachtsstructuur (→ Kader 2) van een bevolking samen. Voor de hele Brusselse bevolking bedraagt deze indicator 95,8 op 1 januari 2018. Er bestaat dus geen numeriek evenwicht tussen de geslachten: er zijn 4 % meer vrouwen dan mannen in het BHG.

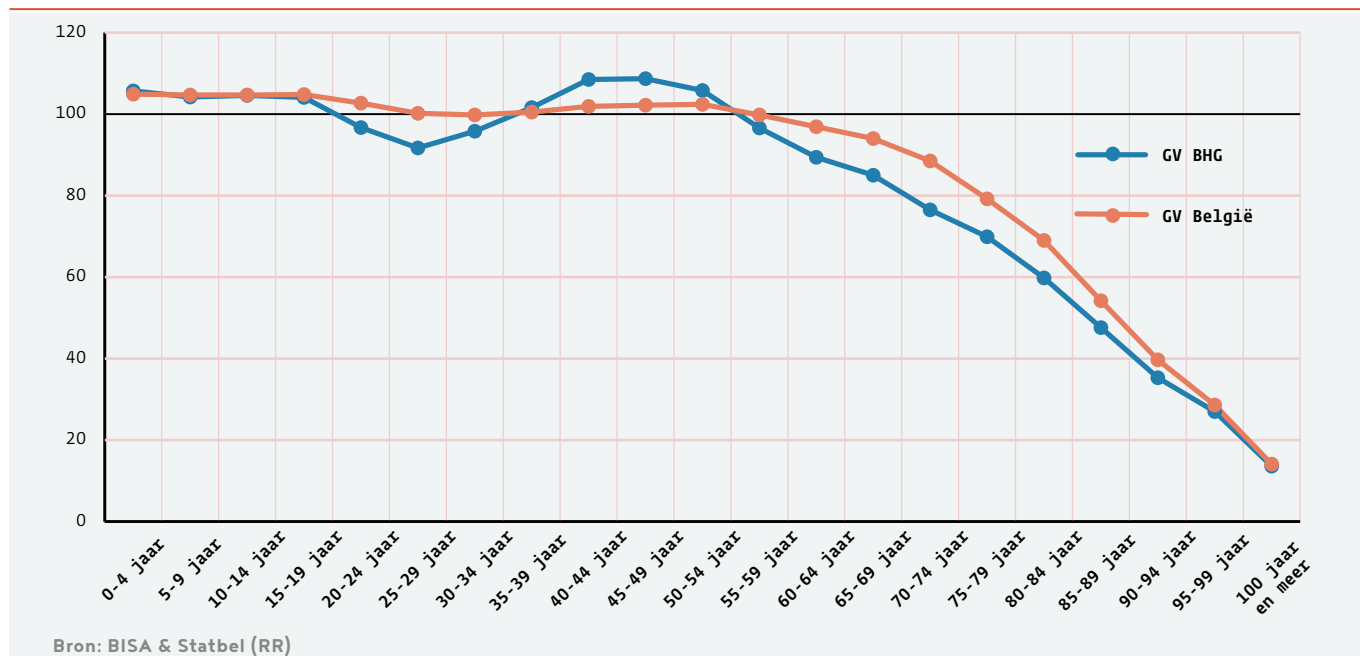
1. De geslachtsverhouding

De geslachtsverhouding (GV) is het aantal mannen in verhouding tot het aantal vrouwen in een gegeven populatie. Ze wordt uitgedrukt in aantal mannen per 100 vrouwen. Een waarde hoger dan 100 geeft aan dat er meer mannen dan vrouwen zijn in een populatie. Anderzijds betekent een waarde lager dan 100 dat er meer vrouwen dan mannen zijn.

De waarde is afhankelijk van het aandeel kinderen van elk geslacht bij de geboorte, het aantal sterfgevallen onder de mannen en vrouwen op elke leeftijd en de verschillen inzake migratie volgens het geslacht (Attané, 2011). Voor een populatie die in haar geheel wordt beschouwd, is deze verhouding dus nauw verbonden met haar leeftijdsstructuur.

Wereldwijd worden er zonder menselijke tussenkomst 3 tot 7 % meer jongens dan meisjes geboren⁷. Terwijl het aantal jongens dus groter is dan het aantal meisjes bij de geboorte, wordt dit groter aandeel bij de geboorte beetje bij beetje gecompenseerd door een groter sterftcijfer bij de mannen (→ Glossarium) op elke leeftijd, waardoor er in principe een groot overwicht van vrouwen is op hoge leeftijden (Attané, 2011).

7 GESLACHTSVERHOUDING VOLGENS DE LEEFTIJD IN 2018 IN HET BHG EN IN BELGIË

2. Geslachtsstructuur

De structuur van een bevolking stemt overeen met het relatieve belang van de verschillende onderverdelingen van deze bevolking. Deze onderverdelingen kunnen worden gedefinieerd in functie van de kenmerken van de individuen waaruit de bevolking bestaat. Zo beschrijft de geslachtsstructuur de bevolking volgens twee categorieën van geslacht (man en vrouw). Het geslacht verschilt van het genderaspect (→ Kader 3). Zoals alle structuren behoudt de geslachtsstructuur het spoor van de fenomenen die haar specifieke dynamiek beïnvloeden (Vallin, 2011).

Een onevenwicht tussen de geslachten dat evolueert met de leeftijd

De geslachtsverhouding evolueert sterk volgens de leeftijd van de Brusselaars (7):

- Er worden ca. 105 jongens per 100 meisjes geboren in het Brussels Gewest⁸, een fenomeen dat ook voor het hele land wordt waargenomen.
- Terwijl het hogere sterftcijfer bij de mannen op alle leeftijden leidt tot een bijna stelselmatige daling van de GV met de leeftijd in heel België, is dit niet het geval in het BHG. Tussen 20 en 34 jaar zijn er duidelijk meer vrouwen dan mannen in Brussel. Deze toestand valt meer bepaald te verklaren door een zowel interne als internationale selectieve immigratie en/of emigratie volgens het geslacht op de genoemde leeftijden. Anderzijds keert de GV zich om tussen 35 en 54 jaar en is het aantal mannen hoger dan het aantal vrouwen. Ook hier kan de selectiviteit van de migraties⁹ volgens het geslacht een verklarende factor zijn, voor de migratie zowel uit of naar de rest van België als uit of naar het buitenland.
- Vanaf de leeftijd van 55 jaar zijn er meer vrouwen dan mannen in het Brussels Gewest. Het relatieve overwicht van vrouwen tegenover mannen is er nog groter dan in het hele land. Dit valt te verklaren door een nog hoger sterftcijfer bij de mannen in het Gewest vanaf de leeftijd van 55 jaar.
- Bij de hoogste leeftijden daalt de GV voortdurend tot aan zijn minimale waarden. Zo tellen we op 1 januari 2018, tussen 85 en 89 jaar, tweemaal meer vrouwen dan mannen in Brussel. Deze verhouding stijgt tot 3 tussen 95 en 99 jaar en tot 7 bij de honderdjarigen.

3. Geslacht versus gender

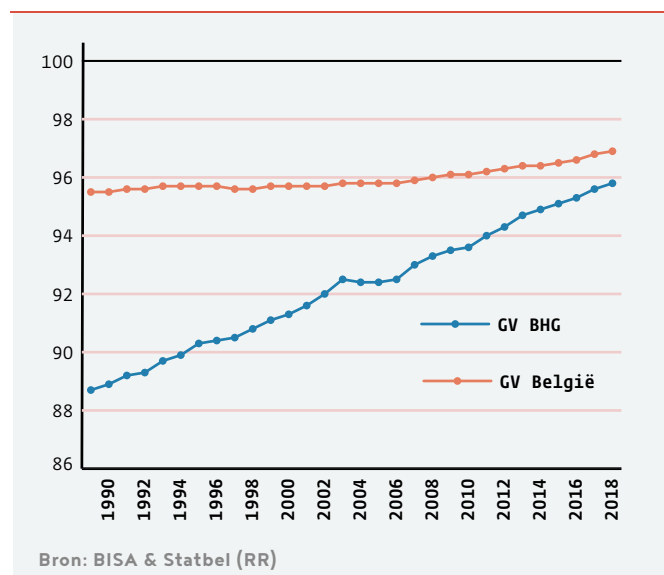
Het biologisch begrip “geslacht” verschilt van het sociocultureel begrip “gender” (BISA, 2014). “Geslacht” verwijst naar de biologische verschillen tussen mannen en vrouwen; de term “gender” heeft betrekking op sociaal opgebouwde verschillen rond mannen en vrouwen en op de manier waarop zij interageren en bepalend zijn voor ieders functie.

Nieuw evenwicht tussen de geslachten sinds 1989

Hoe is deze GV geëvolueerd sinds het ontstaan van het Gewest? In 1989 bedroeg deze verhouding 88,7 (8). Er waren destijds dus duidelijk meer vrouwen dan mannen in Brussel. Deze duidelijke oververtegenwoordiging van vrouwen viel te verklaren door een verouderde bevolking met enerzijds een groot aandeel (zeer) oude personen onder wie vrouwen duidelijk in de meerderheid waren. Sinds 1989 is de GV zeer regelmatig gestegen in het Gewest, tot een waarde van 95,8 in 2018, wat bijna gelijk is aan de nationale waarde (96,9). Vandaag zijn er bijna evenveel mannen als vrouwen. Deze stijging van de GV valt meer bepaald te verklaren door een geleidelijke verjonging van de Gewestelijke bevolking sinds de jaren 2000¹⁰, waarbij zich 3 bijkomende effecten voordoen:

- Het aandeel personen op hoge leeftijd is duidelijk afgenomen tussen 1989 en 2018, terwijl het overschot aan vrouwen net op die leeftijden het grootst was¹¹.
- Het aandeel kinderen jonger dan 10 jaar is voortdurend toegenomen. Beneden de leeftijd van 15 jaar zijn er steeds 5 % meer jongens dan meisjes.
- De toename van het internationaal migratiesaldo, selectief volgens leeftijd, heeft de klassen volwassenen van jonge tot gemiddelde leeftijd groter gemaakt.

8 EVOLUTIE VAN DE GESLACHTSVERHOUDING IN HET BHG EN IN BELGIË TUSSEN 1989 EN 2018

Duidelijke verschillen tussen centrale wijken en wijken aan de gewestgrenzen

Zoals te zien is op kaart (9), verschilt de geslachtsverhouding duidelijk van de ene tot de andere wijk. Haar ruimtelijke verdeling houdt verband met de leeftijdsstructuur en het belang van de impact van de migraties op de samenstelling van de bevolking in de wijken:

- In de wijken met een groot aandeel (jonge) kinderen, is de GV hoog als gevolg van het feit dat er meer jongens

dan meisjes worden geboren;

- In de wijken met een groot aandeel oudere personen is de GV laag als gevolg van de duidelijke oververtegenwoordiging van vrouwen onder de personen met een hoge leeftijd;
- Een hypothese luidt dat in wijken met een hoog aandeel personen die in een recent verleden zijn aangekomen uit het buitenland¹², de GV hoog is als gevolg van de selectiviteit van het internationaal migratiesaldo volgens het geslacht.

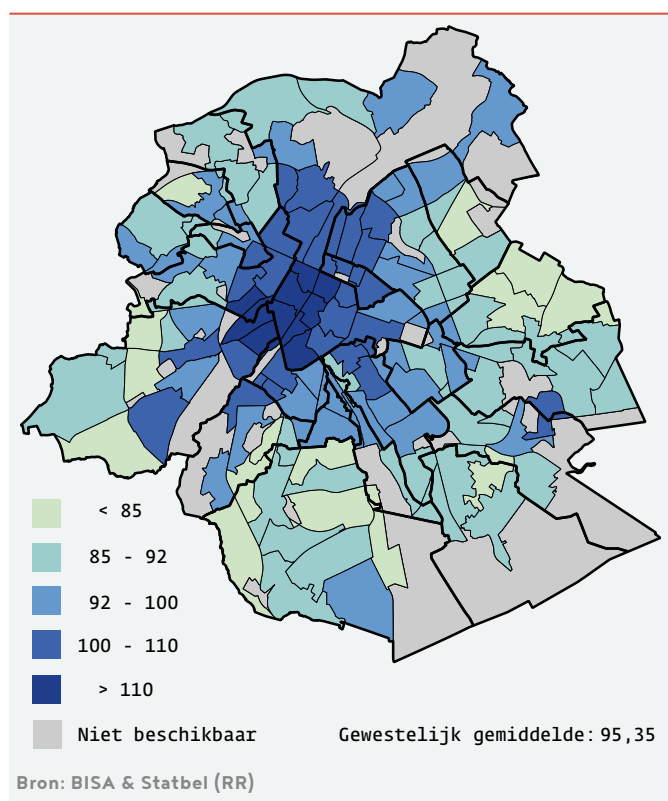
Concreter onderscheiden de volgende wijken zich door een groter aandeel mannen (GV > 100):

- Alle centrale wijken, met uitlopers naar het noorden en het westen in de arme sikkels;
- In het westen van de vijfhoek (→ [Glossarium](#)) en in Kuregem is de GV zelfs hoger dan 110. In deze wijken luidt een hypothese dat de impact van een migratiesaldo met een groter aandeel mannen de impact van een zeer jonge leeftijdsstructuur, met veel kinderen, nog versterkt.

Anderzijds wordt in de volgende wijken (duidelijk) een groter aandeel vrouwen opgetekend (GV < 92):

- Een groot deel van de tweede kroon, meer bepaald in het zuiden en het oosten van het Gewest. Dit geldt voor vele wijken in Ukkel, beide Woluwes, Watermaal-Bosvoorde, Oudergem, het zuiden van Elsene, het westen van Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, Jette, Laken, Evere en het oosten van Schaarbeek.
- Sommige wijken van de tweede kroon zijn sterk verouderd en het aandeel vrouwen is er nog groter (GV < 85). Dit geldt voor bepaalde specifieke wijken in Ukkel, Sint-Lambrechts-Woluwe, Anderlecht en Ganshoren.

9 GESLACHTSVERHOUDING PER WIJK OP 1 JANUARI 2016

Grote verscheidenheid volgens de nationaliteit van de Brusselaars

Wat betreft de nationaliteit van de Brusselaars weerspiegelt de GV de geslachtsstructuur van de internationale migraties van de verschillende types onderdanen evenals van de historiek van hun aanwezigheid in het Gewest. Houden we rekening met de voornaamste nationaliteiten die in het Gewest aanwezig zijn, dan stellen we vast dat de GV zeer verschillend is volgens de in aanmerking genomen nationaliteiten (10):

- Onder de Fransen en Duitsers zijn er meer vrouwen dan mannen. Dit valt onder andere te verklaren door een vervrouwelijking van de gekwalificeerde migratie (Dumitru en Marfouk, 2015). Guineeërs, Polen en Brazilianen, bij wie er duidelijk meer vrouwen dan mannen zijn (tot 1,5 keer voor de Braziliaanse vrouwen), springen in het oog. Bij de Polen ligt de GV een stuk onder 100, wat onder meer te verklaren valt door de recente immigratie die beduidend meer vrouwen omvat (BISA, 2015).
- Onder meerdere groepen Europese onderdanen (Britten, Roemenen, Nederlanders, Italianen, Portugezen, Spanjaarden) vinden we meer mannen dan vrouwen. Dit geldt nog meer voor de Indiërs en de Syriërs, bij wie er respectievelijk 39 % en 25 % meer mannen dan vrouwen zijn. In beide gevallen valt dit beduidend groter aandeel mannen te verklaren door een selectieve immigratie volgens het geslacht (specifieke economische IT-sector voor de Indiërs, politieke vluchtelingen bij de Syriërs).
- De Congolezen en Marokkanen, voor wie de immigratie in het Gewest al meerdere decennia een vast gegeven is, komen met een licht overwicht voor de vrouwen met hun GV zeer dicht in de buurt van die van de Belgen. Terwijl de mannen veruit in de meerderheid waren tijdens de eerste immigratiegolven, keerde de toestand zich om tijdens de decennia die daarop zijn gevolgd, meer bepaald als gevolg van de gezinsherenigingen. Daardoor is de geslachtsstructuur vrij evenwichtig in 2018.

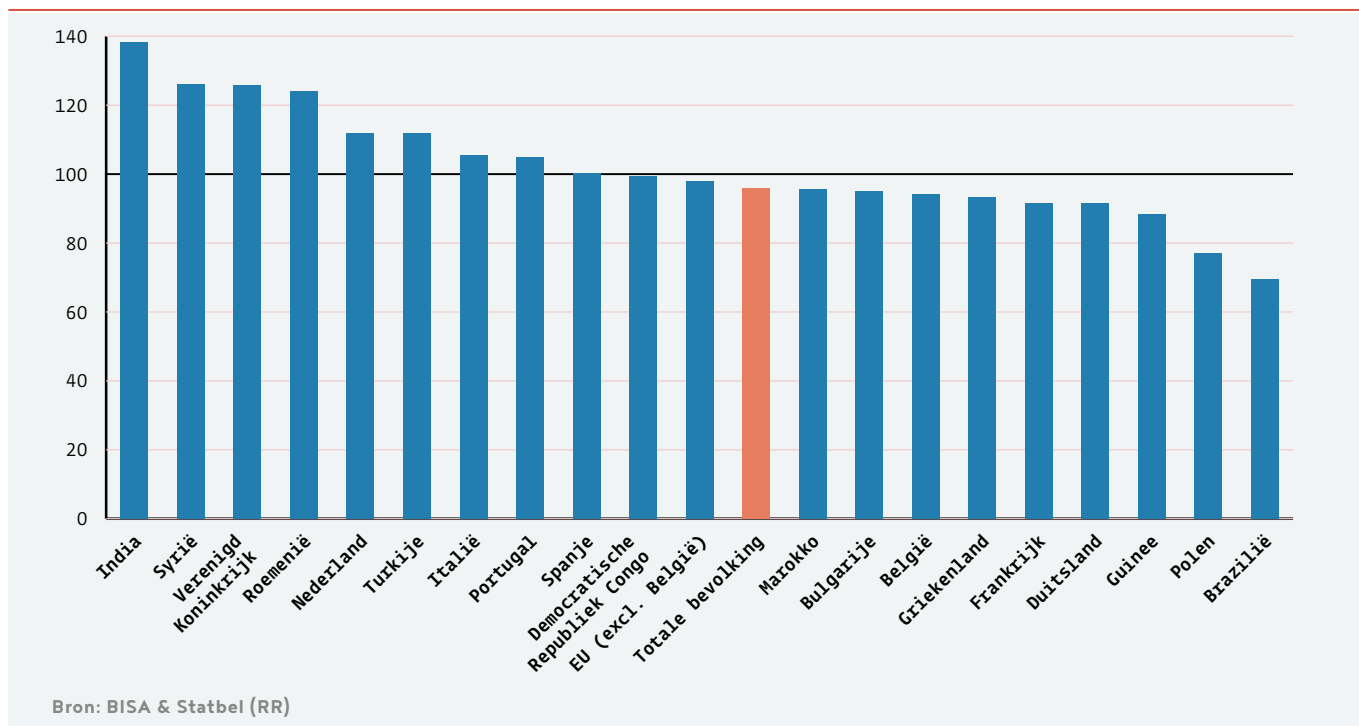
Samengevat

In 2017 is de Brusselse bevolking gegroeid met 7 000 inwoners, of +0,6 %. Deze toename is groter dan in 2016, toen de bevolkingsgroei opvallend zwak was. Dit valt te verklaren door:

1. Een nog steeds zeer negatief intern migratiesaldo, hoewel de inwijking uit de rest van het land nooit zo groot is geweest;
2. Een natuurlijk saldo dat hoog blijft en bovendien opvallend stabiel is sinds meerdere jaren;
3. Een internationaal migratiesaldo dat lichtjes stijgt: hoewel het aantal schrappingen hoog blijft, situeert het aantal internationale immigraties zich opnieuw op een hoger niveau.

De tweede en de derde component, die gunstig zijn voor de bevolkingsevolutie, wegen ruimschoots op tegen het

10 GESLACHTSVERHOUDING VOLGENS DE VOORNAAMSTE NATIONALITEITSLANDEN VAN DE BEVOLKING OP 1 JANUARI 2018 IN HET BHG

ongunstige effect van de eerste component.

Bovendien heeft deze Focus de geslachtsstructuur van de Brusselse bevolking geanalyseerd; deze werd geïllustreerd met een eenvoudige indicator, i.e. de geslachtsverhouding. Daarbij werd de aandacht gevestigd op de volgende elementen:

- Op 1 januari 2018 is het numeriek evenwicht tussen de geslachten niet perfect, daar er slechts 96 mannen voor 100 vrouwen zijn.
- De geslachtsverhouding schommelt sterk volgens de leeftijd. Er worden meer jongens dan meisjes geboren, maar op elke leeftijd zijn er ook meer mannen dan vrouwen die sterven. Tot slot zijn de migraties selectief naar geslacht, in het bijzonder de internationale migraties, die in grotere mate voorkomen bij volwassenen op jonge of gemiddelde leeftijd.

- Sinds 1989 is de geslachtsverhouding, die aanvankelijk zeer laag was, regelmatig gestegen tot in 2018. We zijn dus vertrokken van een sterk vervrouwelijkte bevolking tot een situatie die in de buurt komt van de toestand voor heel België. Dit valt te verklaren door de ingrijpende verjonging die de Gewestelijke bevolking sinds meerdere decennia doormaakt.
- Op ruimtelijk niveau zijn er in de wijken aan de gewestgrenzen meer vrouwen, terwijl er in de centrale wijken meer mannen zijn. Dit valt te verklaren door de zeer verschillende leeftijdsstructuren in deze twee types van wijken.
- Wat betreft de nationaliteit, tot slot, vertoont de geslachtsverhouding verschillen tussen de diverse groepen onderdanen, bijvoorbeeld tussen Polen en Indiërs.

Bibliografie

- ATTANÉ I., 2011. *Rapport de masculinité*, in MESLÉ F., TOULEMON L., VÉRON J., Dictionnaire de démographie et des sciences de la population, pp 397-399.
- BOZON M., 2011. Sexe, in MESLÉ F., TOULEMON L., VÉRON J., Dictionnaire de démographie et des sciences de la population, pp 430-431.
- DUMITRU S., MARFOUK A., 2015. *Existe-t-il une féminisation de la migration internationale ? Féminisation de la migration qualifiée et invisibilité des diplômés*. Hommes et migrations, 1311.
- BISA, HERMIA J.-P., 2015. *Een demografische boom onder de loep: Roemenen, Polen en Bulgaren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. Focus van het BISA, nr. 9.
- IBSA, KALENGA-MPALA, R., 2014. *Gender en statistieken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. Focus van het BISA, nr. 4.
- VALLIN J., 2011. *Structure d'une population*, in MESLÉ F., TOULEMON L., VÉRON J., Dictionnaire de démographie et des sciences de la population, pp 454-456.

Glossarium

Bevolking de jure

Bevolking die wettelijk gedomicilieerd is (in België of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, naargelang het bestudeerd gebied), met uitzondering van de kandidaat-vluchtelingen.

BHG

Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Bruto geboortecijfer

Gemiddeld aantal geboorten per individu in de bestudeerde bevolking voor een bepaald jaar, uitgedrukt per 1000 individuen (‰).

Bruto sterftecijfer

Gemiddeld aantal sterfgevallen per individu in de bevolking, waargenomen voor een bepaalde periode, uitgedrukt per 1000 individuen (‰).

Levensverwachting bij de geboorte

Gemiddeld aantal jaar dat een pasgeborene mag verwachten te leven voor zover de mortaliteitsvoorwaarden die golden tijdens de bestudeerde periode zijn hele leven onveranderd blijven.

Oversterfte

Sterfterisico van een bevolking dat groter is dan hetzelfde risico voor een referentiebevolking.

Schraping (ambtshalve)

Een administratieve operatie die verband houdt met een internationale emigratie. [Meer informatie kan teruggevonden worden in de Focus 7.](#)

Tweede kroon

Verwijst naar de wijken van de stad die het verst naar buiten liggen, voorbij de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, August Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen).

Vijfhoek

Zone van Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Noten

1. Deze Focus houdt rekening met de bevolking de jure (→ Glossarium). Dit is de bevolking die wettelijk gedomicilieerd is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met uitzondering van de kandidaat-vluchtelingen.
2. Tijdens het vorige jaar (2016) registreerde de Stad Brussel een daling met 2 000 inwoners.
3. Het saldo was bijzonder laag in 2016, meer bepaald als gevolg van een daling van het aantal immigraties en een duidelijke toename van het aantal schrappingen.
4. De inwijking of internationale immigratie bestaat uit de herinschrijvingen na schrapping, de veranderingen van register (binnen) en de internationale immigratie in de strikte betekenis, i.e. inwijking in het BHG uit het buitenland.
5. De uitwijking of internationale emigratie bestaat uit de schrappingen, de veranderingen van register (buiten) en de internationale emigratie in de strikte betekenis, i.e. vertrekkers uit het BHG naar een ander land.
6. Dit omvat de 18 andere Brusselse gemeenten.
7. Een overmasculiniteit bij de geboorte betekent dat "er meer jongens dan meisjes worden geboren".
8. Tijdens de afgelopen tien jaar schommelde de GV bij de geboorte tussen 104,1 en 105,5 voor heel België en tussen 104,7 en 107,0 voor het BHG. In 2017 bedraagt de GV bij de geboorte in het BHG 104,8.
9. Bovendien heeft het migratiesaldo (intern of internationaal) een rechtstreekse impact op de geslachtsstructuur per geslacht, wat niet het geval is voor enkel de immigraties of emigraties.
10. Wel is gemiddelde leeftijd gestegen in 2016 en in 2017.
11. Terwijl de oversterfte bij mannen een feit blijft onder de oudste personen, nemen we toch een groeiend aandeel mannen waar bij personen van 70 jaar en ouder, zowel in het BHG als in België. Dit kan worden verklaard door een kleiner verschil in sterfte tussen de geslachten op deze leeftijden.
12. We herinneren eraan dat kandidaat-vluchtelingen niet in aanmerking worden genomen in deze Focus.

WETENSCHAPPELIJKE COÖRDINATIE

Xavier Dehaibe

LEESCOMITÉ

Aina Astudillo Fernandez, Dieter Demey, Amynah Gangji, Line Jussiant, Astrid Sierens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Xavier Dehaibe - BISA

©2018 Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alle rechten voorbehouden.